

Department of
Education

Public education
A world of opportunities

Karen

တီထွင်မှု ၂ နှစ်

တီထွင်မှု STEM ဟော

အချို့, တီထွင်မှုကို ကျင့်သုံး, စီးပွားဘက်
ပိုမိုတိုးတက်စေရန်

တီထွင်မှုတီထွင်မှုတီထွင်မှုတီထွင်မှု
လူမှုပတ်ဝန်းကျင်လူမှုပတ်ဝန်းကျင်
စီးပွားဘက်အဖွဲ့အစည်းအဖွဲ့အစည်း
မူဝါဒတီထွင်မှုလူမှုပတ်ဝန်းကျင်

တၢ်မနုၤအိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ပူၤလဲၣ်

ပူၤဖိသၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဆၢၣ်န့ၣ်အသးယၣ်ယုၣ်ဆၢၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါတၢ်	1
STEM န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.	2
တၢ်ဂၤလိၣ်ကွဲၣ်န့ၣ်ဆၢၣ်အိၣ်ဝဲသပုၤပုၤလၢတၢ်မၤလိမၤဒီးဆၢၣ်ဂီၢ်	3
တၢ်လိၣ်ကွဲၣ်အၢ အတၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညါ	4
လၢဖၣ်ကပူၤအပူၤ	5
တၢ်သံကွၢ်တၢ် အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်	7
ဝဲမုၢ်ခိၣ်စူၤအနံၤတဖၣ်	8
ထၢဖျိၣ်တၢ်ထူးတၢ်တီးတဖၣ်	9
တၢ်ဟူးတၢ်ဂၤလၢတၢ်ချၢလၢအဂၤတဖၣ်	10
ဝဲမုၢ်န့ၣ်မိ	12
ဝဲပီၣ်လဲၣ်န့ၣ်	13
လၢဖိကရၢၢ်အပူၤ	13
တၢ်အုၣ်ထီၣ်ထံစံၣ်ပိလိ	14
ဆိကမိၣ်ကၤကၤ, မၤစၢၤလိၤ, ဘျီဒီးစူးကၤကၤဒီးစူးကၤကၤ	16

တၢ်ဂၤခိၣ်တီ-တၢ်ယုၣ်ထီၣ်သ့ၣ်ညါ STEM ဝဲဟ့ၣ်-
ဝဲအ့ၣ်, တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ကွဲၣ်ကွဲၣ်, ဝဲမိကဟ့ၣ်ပိညါဒီးတၢ်ဂီၢ်တၢ်န့ၣ်.

SCIS နံၣ်ဂီၢ်-1831078
ISBN:978-0-7307-4608-9

© Department of Education, Western
Australia 2017

လိၣ်ဆၢၣ်ဘၣ်သ့ၣ်တၢ်ကကွဲၣ်ဒီးဆိဒီတဘျီ မ့တမ့ၢ် တနီၤ
လၢတၢ်အကူၢ်အကူၢ်အကူၢ်တဖၣ်လၢလၢအပူၤလၢ အကလိ
လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲကွဲၣ်အပူၤလၢတဆိၣ်ဒီး တၢ်ပညိၣ်ကူၢ်မိ
လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်တမ့ၢ်ပန့ၣ်တၢ်ကတၢၢ်တၢ်မၤအဂ
ဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လိၤ.

လိၣ်ဆၢၣ်အနုၤအိၣ်သ့ဝဲန့ၣ်ယုၣ်ထီၣ်
ဆိလၢတၢ်အကူၢ်အကူၢ်လိၤဆိ အဂၤလၢအကြးဝဲဘၣ်တဖၣ်
သၢမြိၣ်လိၤ.

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲကွဲၣ် (Department of Education)
151 Royal Street
East Perth 6004
လိၣ်တံး-9264A 4111
education.wa.edu.au

ပျံ့ဝံသတဖဉ်န့ဆာဉ်န့ဉ် အသးယံဉ်ယူ အဉ်ဒီးသ့ဉ်ညါတၢ်

တၢ်လိာ်ကွဲ, တၢ်ယုသ့ဉ်ညါတၢ်ဒီးသံကွၢ် တၢ်သံကွၢ်အါမး- တၢ်သ့ဉ်
တဖဉ်အါမ့ၢ်ပျံ့ဝံသတဖဉ်န့ဆာဉ်န့ဉ်တၢ်ဘဉ်ယးဒီးအဝဲသ့ဉ်အနီၣ်ကစၢ်, ဘဉ်ယးဒီး
ပျံ့အကးဘဉ်ယးဒီးတၢ်လၢအိဉ်လၢအခိဉ်အယၢဝးဝးန့ဉ်လီၤ.

လံာ်န့ဉ်ဖိအံၤအိဉ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအါမး
လၢနမးအံၤသ့ဒီးန့ဉ်တဖဉ်ဖဲဟံဉ်လၢက
ဆီဉ်ထွဲမၤစၢ်အဝဲသ့ဉ်အတၢ်မၤလိမးဒီး
ဒီးတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်ထီဉ်တဖဉ်လၢ **STEM**
(ဖဲအုဉ်, တၢ်သ့တၢ်ဘဉ်ကွီၤကွဲ, ဖဲဖိကဟဉ်
ပီညါဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒွေး) တဖဉ်အပူၤန့ဉ်လီၤ.

STEM နှင့် မှတ်တမ်းမနုလည်.

STEM မှတ်တမ်းအကျိုးအကျေးလူ တက်ကမလိမေးဒီးတက်မဒိန်ထိုင်ထိုင်သး လာ အဟ်ဖိုင်ယုဒစအုဉ်. တ်သုတတ်ဘဉ်ကျိကျိ. စဲဒီကဟဉ်ပိညါဒီးတက်ဂ်တံး အလိကဝိတဖဉ်တပူယိအပူနုဉ်လိ.

ဒီဖို့ STEM, ပှဖိသဉ်တဖဉ်မလိနုဉ်တလက-

- သံကွာ် တ်သံကွာ်တဖဉ်
- မသကီးတတ်တပူယိ
- သုဆိကမိဉ်တတ်
- ယုဉ်လိတတ်ဂုဉ်ကိတဖဉ်
- ယုသုဉ်ညါတတ်
- သုဂ်နုးတတ်လိဘဉ်ယိဉ်
- မကွာ်တတ်အစတဖဉ်
- ယုထဉ်သုဉ်ညါကျိအသိလကမတတ်တဖဉ်နုဉ်လိ.

ဒ်နုမုဉ်သဉ်အကွီသရဉ်အခိဉ်ထံးတကအသိး. နစးထိဉ်သုဉ်ထိဉ်အဝဲသုဉ်အ STEM တ်သုတတ်ဘဉ်တဖဉ်ဖိသဉ်ကတိသးနုဉ်. သုဉ်ထိဉ်နုဉ်ဖိဒုဉ် လာအခဉ်သနုဉ်လကခါအုညါတတ်မလိမေးဒီးအကိသုနုဉ်လိ. ဒီဖို့နဟဉ်ဂံ ဟဉ်ဘါနဖိလကကဲလိဉ်ကွဲ. ယုသုဉ်ညါတတ်ဒီးယိသမံထံတတ်တဖဉ် အယိ. နမစာအဝဲသုဉ်လကနုဉ်လိပဉ်ယုဉ်လကအဝဲသုဉ်အတတ်မလိမေးဒီးတဖဉ် အပူလကတတ်သုဉ်ဆုဉ်သးကဲအပူနုဉ်လိ.

ဒီဖို့တတ်လဲထိဉ်လဲထိအိဉ်
လာ တ်သုတတ်ဘဉ်
အကျိအကျိအပူအယိ, ပှဖိသဉ်
၆၅ မူးကယာယဉ်ယဉ် လာအစးထိဉ်
မလိတီးဖုဉ်ကွီတဖဉ်ဖျါလာအဝဲသုဉ် မ
တတ်မတဖဉ်လာတအိဉ်ဒီးဘဉ်တဖဉ်နုဉ်လိ.

တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲန့ၣ် အလီၢ်အိၣ်ဝဲသပှ်ပှ် လာတၢ်မၤလိမၤဒီးအဂီၢ်

တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤသ့ၣ်ဖျံးသးညီပသးဒီးမ့ၢ်ဖိ
သၣ်အတၢ်မၤလိမၤဒီးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အသန့ၣ်လၢအ
ရူၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိတၢ်ဂၤလိာ်ကွဲအယီၤ, ပှၤဖိသၣ်တဖၣ်-

- အသးစဲဒီးမၤဘၣ်ထွဲဘျးစဲလိာ်အသးဒီး
တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်မၤဝဲ
- မၤလိန့ၢ်တၢ်ခိဖျိ ကဲဒီး, မၤဒီးပှၤအဂၤတဖၣ်
- အိၣ်ဒီးတၢ်သဘျုးလၢ ကယုထံၣ်သ့ၣ်ညါအဝဲသ့ၣ် အနီၣ်ကစၢ်အတၢ်
သးစဲတဖၣ်ဒီးစံးဆၢတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ကစၢ်အဂီၢ်
- မၤလိတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအလုၢ်အလၢအပူၤ
- မၤလိကတီၢ်တၢ်ဒီးထံၣ်လိာ်စံးကတီၢ်လိာ်သးဒီးပှၤနီၣ်ဒိၣ်တဖၣ်ဒီး
ပှၤဖိသၣ်အဂၤတဖၣ်
- နးအိၣ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဆိမိၣ်မ့ၢ်
- သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်သးစံးကတီၢ်.

တၢ်ခွဲးဂုၤယၢ်ဘၣ်တဖၣ်အိၣ်အါမံၤ ဖဲဟံၣ်, လၢပှၤတတၢ်အချု
ဒီးပှၤတတၢ်အပူၤလၢကမၤလိန့ၢ်ဘၣ်ယးဒီး **STEM** န့ၣ်လီၤ.
ဒီးတၢ်အဂၤကတၢ်တမိ, တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်မၤန့ၢ်အိၣ်အကလိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဘၣ်အဘၣ်သီတၢ်န့ၣ်ဂုၤလီၤ!
တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂၤလိာ်ကွဲဒီးတၢ်မၤလ
ိမၤဒီးအသန့ၣ်လၢအရူၣ်န့ၣ် - အယီ
မၤကဆဲးကဆိတၢ်လၢခံ.

ယမၤတၢ်မနုၤသ့ၣ်လဲၣ်.

- နးအိၣ်ထီၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဟံးကဲန့ၣ်အတၢ်ဆဲးဒီးထံၣ်သ့ၣ်
ညါတၢ်ဒီးတၢ်ဆိမိၣ်မ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပျဲန့ၣ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အသီဒီးမၤလိန့ၢ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်
အနီၣ်ကစၢ်အလုၢ်အလၢဒၣ်ဝဲအပူၤ.
- တူၢ်လိာ်တၢ်စံးဆၢတဖၣ်လၢန့ၣ်ဖိဟ့ၣ်လီၤ-လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် ဆိကမိ
ဝဲလၢမ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဂီၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ!
- သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်အါမံၤတၢ်သံကွၢ်မၤစၢၤလၢ န့ၣ်လၢကန့ၢ်ဟံးတၢ်မၤ
လၢကဘၣ်မၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

နဟ့ၣ်န့ၣ်တဖၣ်တၢ်ခွဲးဂုၤယၢ်ဘၣ်လၢ ကဂၤလိာ်ကွဲလၢအဝဲသ့ၣ်
အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဒီး ပှၤအဂၤတဖၣ်-တၢ်အံၤသ့ၣ်ထီၣ်န့ၢ်အဝဲသ့ၣ်
အတၢ်န့ၢ်နီၣ်လီၤသးဒီး တၢ်မၤဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဖါဘျိးဘၣ်ကွၢ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်
တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လိာ်ကွဲအါ အတၢ်သ့ၣ်ဖှံသးညီ

တၢ်မၤလၢကတၢၢ်မၤဝဲ

- နီၤဖးလီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအကလုာ်တဖၣ်လၢတၢ်ဂီၤအပူၤ ခိဖျိအခိၣ် အဆံး, အကွၢ်အဂီၤ, အလွၢ်, အခိ, အတယၢ်, တၢ်ပိးတၢ်လီၤ ယုာ်ဒီးန့ၣ်ဒီးတၢ်စူး ကါတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟံးန့ၣ်တၢ်ဂီၤဖိခဲဒီးတယၢ်ကွၢ်ဖဲလဲၣ်တခါယၢ်ခိၣ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.ယုသ့ၣ် ညါတၢ် ခိဖျိစိာ်ကွၢ်တၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢ စုတခိစုာ်အပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.စူးကါစက့တဖၣ် လၢကထီၣ်သၤတြီၤတၢ်အတယၢ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ကွၢ်သီလုၣ်, ကီၢ်လုၣ်သၣ်ဒီးဘီ(လ)တလုၣ်လီၤအသးလၢတၢ်အမဲာ်ဖဲဒီးခိၣ် လီၤလီၤဆီဆီတဖၣ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကုၢ်ကိာ်တရၢ်, လံာ်ဖးခိၣ်တဖၣ် ဒီးသ့ၣ်ဘၣ်က့တဖၣ်အလီၤချဲ ထဲလဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.ကွၢ်တၢ်မဲာ်ဖဲဒီးခိၣ်ဆီတလဲအသးန့ၣ် မ့ၢ်ဆီတလဲတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်အတၢ်လံၤအချဲ ထဲလဲၣ်ခါန့ၣ်တက့ၢ်.

မၤတၢ်ထီၣ်စက့ဃုဃုခိဖျိစိာ်ထီၣ်
ဖျးစတံးအတဖျၢၣ်စုာ်စုာ်ဖဲ
နီၣ်ဘျးဆုကးခိးအကတၢ်တခီတကပတက့ၢ်.
ဘျးလီၤနီၣ်ဘျးဆုကးခိးဖဲနီၣ်ခွဲသိၣ်စုဖီၣ်
အလီၤမၤစီၤစုၤအဒုၣ်စၢဖဲလီၤဆုၣ်နီၤခဲဖျၢၣ်
အဘၢၣ်စၢတက့ၢ်.ဟံးလီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်
လၢဖျးစတံးအတဖျၢၣ်စုာ်စုာ်အပူၤတက့ၢ်.ကွၢ်
မ့ၢ်တၢ်မနုၤမၤအသးဖဲန့ၣ်ထၢန့ၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအ
ယၢ်ဒီးအဖျဲတဖၣ်အခါန့ၣ်တက့ၢ်.

လာဖတ်ကပူအပူ

- ငှက်နဲ့ နှစ်လတာဖိအိပ်တုအိပ်နဲ့ ပပ်ယုဒီးတံအပတိုလီဆိတဖုဒ်အမု် တံဖးတံအိပ်မံရဲရဲ, တံထိပ်ဒူးတံနာမုနာဆိုယါယုဒ်တဖုဒ်ဝံဒီးတံဖိအိပ်တုအိပ်အီလောဖုဒ်ကွာအပူ မုတမု လာလံဆိအဖိခိပ်နဲ့တက့.
- တဲနံပာ်နဖိလောနမတံမနုတဖုဒ်ဖဲနဖိအိပ်တုအိပ်တံအခါနဲ့တက့. စူးကါတံကတီးအဖျာ်တဖုဒ် ဒ်အမု် အါ, စု, ဖုံ, ယာ, မပျံလီ, မာ့ဉ်လီ, ကီ, ခုဉ်, မပျံလီဒီးကွဲလီတဖုဒ်တက့.
- ကီးတံယါယုဒ်တဖုဒ်အမံဒီးတဲနံပာ်တက့. မနုတယုဒ်မုတံမနုကမအသးဖဲနယါယုဒ်အီတပူယီအခါနဲ့တက့.
- နာကွာ်ဒီးအိပ်ကွာ်တံနာမုနာဆိုယါယုဒ်တဖုဒ် (မနုဖိလုဒ်ကွာ်အိပ်ကွာ်ထဲတံယါယုဒ်တဖုဒ်လောနသုဉ်ညါလောအပူဖျဲဒီးနဲ့တက့).
- တဲဘဉ်ယးဒီးတံယါယုဒ်တဖုဒ်ဆိတလဲအသးဖဲနဖိတံသုဉ်တဖုဒ်အခါနဲ့တက့.

ကွဲလံ/ကိပ်ကလုကလဲ

- မနုဖိတံဖျါထိပ်ကိပ်ကွဲလံဝါဆွဲ (jelly crystals) တချူးလောနထာနုာ်ထံဒီးဖဲထာနုာ်ထံဝံအလီခံ (တံအကီလိပ်ဆုအထံ) နဲ့လီ.
- မနုဖိကွာ်နုာ်လောတံခုဉ်အပူကီးတခိနုဉ်ရံဉ်တဘျီ မုလောကိပ်ကွဲလံ ခုဉ်လီကိပ်လိပ်စဲဘူးထိပ်အသး ဒီးတဲဘဉ်ယးဒီးတံအဆိတလဲအသးဒ်လဲနဲ့တက့.
- မုတံမနုကမအသးဖဲကိပ်ကွဲလံတနီမုအိပ်တုလောတံခုဉ်အပူဖဲအစဲဘူးအသးဝံအလီခံလဲနဲ့တက့.မကွာ်!

လာဖတ်ကပူအပူ(ဆဲးဆူညါ)

ဂဲလိတ်ကွဲ ဇီးကိတ်ကမုၣ်ကျဲၣ်ကျိးသးဇီးထံကိတ်လိတ်တဖၣ်

- ကွၢ်တၢ်အကွၢ်အဂီၢ်ဇီးတၢ်အခီလၢနမၤကျဲၣ်ကျိးအီၤတပူၤယီၤသ့အိၣ်ပျဲၤခါလဲၣ်တက့ၢ်.
- ထၢန့ၣ်လီၤသိ, တၢ်ကမုၣ်ကတြၢ်ဇီး ဗဲးတဖၣ်ကဂဲလိတ်ကွဲ ကိတ်ကမုၣ် လၢတၢ်ကျဲၣ်အီၤလၢထံဇီးလၢကဆိတလဲ အဖံးဘျၣ်ဇီးအနၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလၢကဘၣ်မၤဖဲ

မၤလၢဂီၢ်ဆီဇီးန့ၣ်တက့ၢ်. ဝဲဘၣ်ဃးတၢ်တဖၣ် လၢနလိၣ်ဘၣ်အီၤ, အခီ ဖၣ် ကွၢ်, တၢ်အကမိၣ်, နီၣ်ခွဲး/ပဒုဇီး နီၣ်ကၣ်တၢ်ညၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ထၢဖျိၣ်တၢ်ပီးတၢ်လိတ်တဖၣ်လၢကဘျီထီၣ် တၢ်အကူၣ်တဖၣ်အမ့ၢ် တၢ်ဧ, ပလီၤအခိၣ် တဖၣ်ဇီးခးကတီၣ်တဖၣ်တက့ၢ်. ဖဲမၤလၢဂီၢ်ဆီအ ခါ, ဝဲဘၣ်ဃးဇီးတၢ်အကူၣ်လီၤဆီတဖၣ်လဲၤ တူၤဖဲလဲၣ်ဇီးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်မၤဖဲဘျးအီၤသ့ၣ် လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ဝံးဇီးခဲၣ်လၢဂီၢ်ဆီအလွဲၤတက့ၢ်!

ဖၣ်ကပူပီးလိတ်တဖၣ်

- ယုၤသ့ၣ်ညါဖၣ်ကပူတၢ်ပီးတၢ်လိတ်တဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ် နီၣ်ဘျၣ်ထံၣ်ခုၣ်ဖိတ်တဖၣ် မၤတၢ်လီၤလီၤဆီဆီဒ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ကွၢ်တၢ်ခိအလၢနီၣ်တၢ်ခဲခိခဲမၤလၢဂီၢ်အဖိခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. သံကွၢ် ဘၣ်မနုၤအယီၤလီၤဆီတခီစ့ၣ်စ့ၣ်လဲၣ်. ဇီးဖဲလဲၣ်တကပူန့ၣ်လီၤကိတ်တၢ်ကွၢ်လီၤလၢ အမဲၣ်ထံကလၢအပူလဲၣ်.
- မၤနုၤထီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လဲၤလၢအဆဲး, အခိၣ်, အဖျိဇီးအယၢယုၣ်ဇီးနီၣ် တၢ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်သံကွၢ်တၢ် အတၢ်သုတၢ်ဘၣ်တဖၣ်

တၢ်သံကွၢ်တဖၣ် ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်ပုၤသုတဖၣ်လၢကမၤအါထီၣ်အဝဲသုၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်လၢကဟ့ၣ်မ့ၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်စံးဆၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

သံကွၢ်	အဇီ
တၢ်အံၤ	နတူၢ်ဘၣ်အိၣ်လဲၣ်.ဘၣ်န့ၣ်ဒီးတဲယၤလၢနတူၢ်ဘၣ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. လီၤကံၤလဲၣ်.ထီၣ်သၤတြီၤတၢ်အလွၢ်, တၢ်အဇီ, တၢ်အခိၣ်အဆံး, တၢ်အကုၢ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်အကပုၤအသွဲးတဖၣ်တက့ၢ်. အရီၢ်ဒ်သီးဒီးမနုၤလဲၣ်.လၢညါန့ၣ်မ့ၢ်နအိၣ်ဘၣ်တၢ်အရီၢ်ဒ်သီးအံၤတမံၤမံၤ. အနၢၤလဲၣ်.တၢ်အံၤမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်နၢၤဒီးတၢ်အကတမံၤမံၤ. အကလုၢ်သီၣ်လီၤကံၤလဲၣ်.လၢညါန့ၣ်မ့ၢ်နနဟ့ၣ်တၢ်အကလုၢ်ဒ်အံၤတၢ်အံၤတၢ်အံၤ.
နဆိကမိၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤကမၤအသွဲး	ဖဲပထၢန့ၣ်လီၤထံလၢတၢ်အံၤအပူၤလဲၣ်. ဖဲတၢ်လိာ်ကွၢ်ဖျိ တၢ်ကတလုၢ်လီၤသးတၢ်လိာ်ကွၢ်တဖၣ်ဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဒီးအလီၤန့ၣ်လဲၣ်.
ဘၣ်မနုၤအယီၤနဆိကမိၣ်လွၢ	တၢ်ကတလုၢ်အသးအသးလဲၣ်.
မ့ၢ်တၢ်ဂီၤရီၤဘိး	မၤတၢ်လဲၣ်.
ပမ့ၢ်	ဆိတလဲလုၢ်ပၣ်အကုၢ်အဂီၢ်လၢတၢ်ဂီၤလီၤလီၤဆိဆိတဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်ကမၤအသးလဲၣ်.
မ့ၢ်နမ့ၢ်	ထီၣ်ဃုၤဘိး(၉)တဖၣ်ကသုၣ်လဲၣ်.

တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ခိဖျိတၢ်ဖးလံာ်လံာ်

ဖးသဘၣ်တၢ်ဖျါဖးဒိၣ် (The Enormous Turnip) ဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢ **Irene Yates** ယုၣ်ဒီးန့ၣ်တက့ၢ်.

- တဲသကိးဘၣ်ယးတၢ်တဲပုၤယုၣ်ဒီးန့ၣ် ခိဖျိစုးကါ “တၢ်တဲဖျါထီၣ်” လံာ်ပုၤကွၢ်တဖၣ်လၢနကဟ့ၣ်လီၤအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂီၤ. အခိၣ်သဘၣ်တၢ်ဖျါန့ၣ်ယၢဝဲမ့ၢ်လၢဒိၣ်ဖးဒိၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.
- တဲသကိးဘၣ်ယးဒီးကွဲးအဂီၢ်လၢနကဆိတလဲကွဲးသဘၣ်တၢ်ဖျါဖိတဖၣ်ဆုတၢ်အက, ဒ်အမ့ၢ်သ့ၣ်ပြီလီၤဆုအကုၢ်အခိဖိတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- တဲသကိးဘၣ်ယးဒီးကွဲးလီၤလီၤဆိဆိလၢနကသုးတၢ်ဖိတၢ်လံာ်တဖၣ်လၢဟံၣ်အကပိၣ်ကမၤတက့ၢ်.

ဖးသံမိၢ်ပီၤလၢအသုၣ်ဝံၤအသးတဖၣ် (The Very Hungry Caterpillar) ဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢ **Eric Carle** ယုၣ်ဒီးန့ၣ်တက့ၢ်.

- ယုၣ်ကွၢ်မိးကပုၤလၢကရီၢ်အပူၤယုၣ်ဒီးန့ၣ်တက့ၢ်.တဲဖျါထီၣ်မိးကပုၤအသးအလွၢ်ဒီးအခိတဖၣ်လၢအသးအလီၤတဖၣ်တက့ၢ်.
- ကူသီးထီၣ်ဒ်သံမိၢ်ပီၤအသးတက့ၢ်.မၤဟူးထီၣ်ဟူးလီၤသးဒ်သံမိၢ်ပီၤအသးတက့ၢ်.မၤန့ၣ်ဒုးန့ၣ်နုၤလၢအဝဲသုၣ်အိၣ်ဆိးလၢသတီၢ်အဖီအပူၤလဲၣ်-ဒီးအဝဲသုၣ်ဟးထီၣ်လၢသတီၢ်အဖီအပူၤလဲၣ်တက့ၢ်.
- တဲဘၣ်ယးဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီးပုၤကညိအိၣ်ဒီးအတၢ်အိၣ်မုတၢ်လဲၤတရံးအသးန့ၣ်တက့ၢ်.

ဖဲမုခ်တုအနံတဖဉ်

- ဒီကနဉ်မုခ်တုလီအကလုာ်လုာ်မဲာ်ဖဲခိဉ်
လီအိတဖဉ်အဖိခိဉ်.
သံကွာ်နဖိဒီးတံသံကွာ်တဖဉ်ဒ်အမုခ်
တုအကလုာ်လီကဉ်ဒ်လဲဉ်ဒီးန့လီကဉ်ဒီးမနုးလဲဉ်.
- ကွာ်ဆဉ်ဖိကိာ်ဖိလုာ်တုကွာ်ကိအိတဖဉ်ဒီးဆဉ်
ဖိကိာ်ဖိအကတဖဉ်မတုာ်မနုး, တချုးဖဲမုခ်တု, ဖဲမုခ်
တုအကတိဒီးမုခ်တုအလီခံဒ်လဲဉ်န့တက့ာ်.
- ကွာ်ထီဉ်တံအာ်တဖဉ်.
တဲသကိးဘဉ်ယးဒီးတံအာ်ဒုးအိဉ်ထီဉ်တံအ
ကွာ်အဂီလီအိဒီးအလွဲတဖဉ်ဒ်လဲဉ်န့တက့ာ်.

ဟံဉ်ဖိယိဖိမလီပျံသကိးတံ

- ဟ့ဉ်ဟံဉ်ဖိယိဖိတဂုဉ်စဉ်ဒီးတံခဉ်ထံတဂုဉ်တလိဉ်
ဒီးမအဲသုဉ်ယုကွဲ ဒ်သိးထံခဉ်အသုတပျံလီအဂီ
လုာ်အိဉ်ဒီးတံခဉ်ဒါ မုတမုာ် ဒါးမအုဉ်
သကုာ်ဘဉ်န့တက့ာ်.အဒိ, မအုဉ်တံသုဉ်
တဖဉ်လုာ်ခိဉ်ဖျိဉ်အပူ, ဘိဉ်အိလုာ်ပုဉ်ဝါစးမိ
အပူ မုတမုာ် စးခိဉ်ပိဉ်လိတဖဉ်အပူ, မုတမုာ် ခုဉ်
ထနုဉ်အိလုာ်ဟံဉ်ခိဉ်အပူန့တက့ာ်.တံခဉ်
ထံကိာ်လိဉ်ကပျံလီအဂီတံအကတိယံဉ်ထဲလဲဉ်.
တဲသကိးတံဘဉ်ယးဒီးဘဉ်မနုးအယိတံခဉ်
ထံကိာ်လိဉ်တနီပျံချီဒိဉ်န့တံအကတဖဉ်လဲဉ်.

တံမလုာ်ကဘဉ်မဲာ်

ကွာ်မုခ်တံဖျိးနုလီအုထံကလိာ်တဖဉ်
အပူတက့ာ်.မနုဖိမထံစံဉ်
ပိပုထံဒီးအဲသုဉ်
အစုမုာ်ဘိတဖဉ်န့တက့ာ်.
ကွာ်နတံခိအကတဖဉ်န့တက့ာ်.မနုစံဉ်
ပိပုဖျိးထီဉ်ထံလုာ်ထံကလိာ်အချီခိဖျိစံဉ်
ခွီလီအပူန့တက့ာ်.

ထာဖိုင်တၢ်ထူးတၢ်တၢ်တဖၣ်

- ထာဖိုင်တၢ်ထူးတၢ်တၢ်တဖၣ်ဒီးနမိဒ်အမ့ၢ် ချိုင်ကု၊ လၢ်ဖိပြီတဖၣ်၊ သုၣ်လၢၣ်တဖၣ် ဒီးတၢ်အဒံးတဖၣ်တက့ၢ်.ပၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်သုၣ်တဖၣ်လၢနဟံၣ်ဝးဝး မ့တမ့ၢ် ပၢ်တၢ်သုၣ် တဖၣ်လၢတၢ်လီၤလီၤဆီဆီအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- နီၤဖးလီၤတၢ်ထူးတၢ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်လၢတကၢၣ်ဘၣ် တကၢၣ်အပူၤ, အဒီလၢအလွဲၢ်, တၢ်အဒိၣ်အဆံး, တၢ်ကုၣ်အသွဲး, တၢ်အက့ၢ်အဂီၤဒီး တၢ်အကၢနုၤထံးအနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.တဲသကိးဒီးနမိဘၣ်ယးဒီးတၢ်တကၢၣ်စုၣ်စုၣ်အံၤ ဒီးသီးလီၤအသးဒီးလီၤဆီလီၤအသးဒ်လဲၣ်တက့ၢ်.စူးကါတၢ်ကတိၤအဖျါဒ်အမ့ၢ် တၢ်အ ကျီၤ, ကျီၤ, တၢ်လွဲၢ်န့ၣ်, တၢ်သၢန့ၣ်ဒီးတၢ်ယဲၢ်န့ၣ်တဖၣ်တက့ၢ်.ယုက့ၢ်တၢ်အဒီလၢအဒီက ထာလီၤအသးဒီးတၢ်အက့ၢ်အဂီၤလီၤဆီတဖၣ်တက့ၢ်.
- သမံသမိးက့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါစုၣ်စုၣ်ဒီး မဲၣ်ထံကလၢက့ၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်အမိလၢ် မ့တမ့ၢ် ဒိတၢ်ဂီၤဒီးနလီၤတဲမိဒီး မၤဒိၣ်လီၤတၢ်ဂီၤတဖၣ် လၢလီၤတဲမိအမဲၣ်သၣ်အမိဒိၣ်တက့ၢ်.

ဒိတၢ်ဂီၤတဘျုးဘုၣ်ဖဲနမၤတၢ်ပုးတၢ်ဂီၤတဖၣ် အခါန့ၣ်တက့ၢ်.စူးကါလီၤတဲမိစိၣ်စုၣ်တၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤလၢနကဆိတလဲတၢ်ဂီၤတၢ်အိၣ်ဖျါ အကျိၤအကျဲတဖၣ်တက့ၢ်.တၢ်အံၤသုၣ်ထီၣ်န့ၢ် နမိအဖူးကွဲးတၢ်သုတၢ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲလၢတၢ်ချၢလၢအဂ့ၢတဖၣ်

တၢ်မၤလၢကတၢၢ်မၤဝဲ

- မၤန့ၣ်စူးကၢမၤတၢ်ပိးတၢ်လိတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် ဖုဂုၤ, တၢ်ဝဲ, လိခိတဖၣ် ဒီးထံအိၣ်တဖၣ်လၢကတၢၢ်ထံ ဒီးဂဲလိာ်ကွဲးဒီးထံ, မဲးဒီးကတၢၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တဲသကိးဘၣ်ယးဒီးထံဟဲလၢတၢ်လိာ်ဖဲလဲၣ်ဒီးယုၤလိာ်ကွဲးဖဲလဲၣ်တက့ၢ်.မၤကွၢ်တၢ်ထံၣ် တၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်အံၤခီၣ်မၤန့ၢ်န့ၣ်မၤလၢကတၢၢ်တၢ်အလွဲၢ် မ့တမ့ၢ် ပြိထံလၢအိၣ်တဖၣ် အမၤဖဲဒီးခိၣ်အဖိခိၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်မၤန့ၢ်မၤအသးလဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.မၤအါထီၣ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲလၢတဖၣ်အံၤခီၣ်တၢ်ပိၣ်သကိးတၢ်ကတၢၢ်ကိးတဖၣ်ယုၤထံတဲတၢ်အူၣ် အိၣ်ဝဲအလီၢ်ခဲဒ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ထၢန့ၣ်လီၤလိာ်တၢ်ကစီၣ်အကုအခိတဖၣ်ဆူကတၢၢ်ဖးဒိၣ်အပူၤဒီးစုၣ်လီၤအိၣ်လၢထံကျိန့ၣ် တက့ၢ်.ဆိၣ်န့ၣ်လီၤသဘူဆူကတၢၢ်အပူၤတဖၣ်ဒ်သိးတၢ်ထံၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကသုညီညီန့ၣ် တက့ၢ်.ထၢန့ၣ်လီၤကတၢၢ်လၢတၢ်လီၤလၢအလၢ, အိၣ်ဒီးတၢ်ကပိၤအပူၤဒီးမၤဘၣ် စိၣ်ယာ်စးခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.ကွၢ်တၢ်မၤန့ၢ်မၤအသးဖဲတန့ၣ်ပူၤကွၢ်အလီၢ်ခဲ (တၢ်အဂံၢ်ဟဲလိာ်လၢ တၢ်အခွဲဒီးတၢ်အဖျိၣ်ဖိတဖၣ်ဟဲဒိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်အခွဲန့ၣ်လီၤ).

ယီၤသမံထံကရၢၢ်အကပိၤဖိတကပိၤယုၤဒီးန့ၣ်
ဖိစူးကၢမၤဝဲထံကလၢကွၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်တက့ၢ်.
သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်ဒ်သိးန့ၣ်တၢ်ဖိယာ်ပွဲၤဘုၣ်လဲၣ်.
ကွၢ်ထံတၢ်ဖိယာ်တဘျီဒီးကွၢ်အမၤတၢ်မၤန့ၢ်လဲၣ်န့ၣ်
တက့ၢ်.ပိၣ်လွဲအခဲဒီးကွၢ်အလဲဖဲလဲၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဂဲလိာ်ကွဲးလၢကရၢၢ်အပူၤ

- သူၣ်လီၤတၢ်ဒီးတၢ်လၢတၢ်ဒိၣ် တဲၣ်အိၣ်ဒီးအခွဲတဖၣ်, ဖိအခွဲတဖၣ်ဒီးသူၣ် လီၤဘျၢလီၤတၢ်ခွဲဒီးန့ၣ်မိတက့ၢ်.ဒီးကွၢ်အဝဲသ့ၣ်ဒိၣ် ထီၣ်တဆိဘၣ် တဆိတက့ၢ်.ဒီးယာ်တၢ်ဂီၤလၢနကမၤနီၣ် မၤယါတၢ်ဆိတလဲတဖၣ်တက့ၢ်. တဲသကိးဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဆိတလဲတဖၣ်တပူၤယိတက့ၢ်.
- သူၣ်လီၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လၢတၢ်လီၤ လီၤဆိလိာ်သးတန့ၢ်အပူၤလၢနကထံၣ်ဘၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ဒိၣ်ထီၣ်လီၤဆိလိာ်အသးဒ်လဲၣ် (အ ကန့ၣ် မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်တၢ်ကီၢ်, ပာ်ဒိၣ်ညီညီထုၣ် အကလုာ်, ဖိကိ မ့တမ့ၢ် ကရၢၢ်အပူၤ) န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပိၣ်သကိးတၢ်လီၤဆိလိာ်သးတဖၣ်ဒီး တၢ်မၤန့ၢ်မၤတၢ်အဂ့ၢကတၢၢ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဖဲမုၢ်န့ၤခီ

- ယုထံၣ်သုၣ်ညါတၢ်ဒီးန့ၣ်ဖဲမုၢ်န့ၤခီ-ယုၣ်ဒီးလီၤဆိ
• တဆိၣ်ဒီးလီၤဆိ,သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်ဒ်အမုၢ်န့ၣ်ထံၣ်
တၢ်မနုၤလဲၣ်ဒီးန့ၣ်ဟူတၢ်မနုၤလဲၣ်.
- န့ၣ်ဆိၣ်ထီၣ်တၢ်ကရုလတၢ်န့ၣ်
ဟ့ၣ်လီၤဒီးလီၤဆိတက့ၢ်.ဝဲသကိးဘၣ်ယးဒီးတၢ်
ကရုဆိတလဲအသးဝဲလီၤဆိ မ့တမ့ၢ်
တၢ်ပိးတၢ်လိတဖၣ် သုးဘူးထီၣ်အသးဒီးသုးယံးအ
သးဒီးတၢ်န့ၣ်ဟ့ၣ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဖဝီလည်နံ့

- မနုဗိလကစူးကါအဝဲသုဉ်အနါလကယုထံဉ်သုဉ်ညါတၢ်- န်အမုၢ်နကလံၤ, ကွၢ်လပိ, နီကနဉ်ထီဉ်အကလုာ်, လုဉ်ကွၢ်ပိဉ်လဲဉ်အထံဉ်ပလၢ်ကွၢ်မဲးတက့ၢ်.
- ဆၢထၢဉ်ဖဲထံအသရူထံးဒီးပွဲလပိဒီးနခိဉ်တက့ၢ်, သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်နီအမုၢ်နပလၢ်ဘဉ်တၢ်မနုၤသုဖဲနခိဉ်လုဉ်အဖီလၢ်လဲဉ်.

တၢ်မလၢကဘဉ်မဲး

ရုဉ်လီၤတၢ်ပုၤဖဲဘူးဒီးထံအလၢဒီးကွၢ်မၤ
ပွဲၤထံးမံာ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဖဲလဲဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.
တဲသကိးဘဉ်ယးဒီးထံဟဲဖဲလဲဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.
ဆၢထၢဉ်လၢတၢ်ပုၤအပူၤလၢနကထံဉ်
တၢ်မနုၤမၤအသးလဲဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.

လၢဖီကရၢ်အပူၤ

- ယိသမံထံသုဉ်တပူၤယိတက့ၢ်, ကျဲးစးဒီးမီးဟုသုဉ်ထုဉ်အထံးဝးဝးတက့ၢ်, သံကွၢ် တၢ်သံကွၢ်ဘဉ်ယးဒီးသုဉ်အဖဲးလီၤကံးလဲဉ်, နပလၢ်ဘဉ်အိၤဒဲလဲဉ်ဒီးနၢဒဲလဲဉ်န့ဉ်တက့ၢ်, ယုကွၢ်နယုတၢ်အလွဲၤန့ဉ်ပွဲၤလွဲၤန့ဉ်တက့ၢ်, တဲဘဉ်ယးဒီးတၢ်မနုၤအိဉ်ဆိးဖဲသုဉ်အပူၤဒီးကွၢ်မုၢ်နယုထံဉ်တၢ်တမံၤမၤန့ဉ်တက့ၢ်.
- ဘဉ်နမဲးခွဲဒီးဒီးကနဉ်တၢ်ကလုာ်လီၤဆီလီၤသးတဖဉ်တက့ၢ်, တဲသကိးဘဉ်ယးဒီးနနၢဟုဘဉ်တၢ်မနုၤ, အဒိထီဉ်အကလုာ်ဒီးကလံၤအုဘဉ်သုဉ်လုဉ်သီဉ်ရှုၤရှုၤရဲၤတက့ၢ်, ဒီးကနဉ်တၢ်ကလုာ်လၢအဟဲလၢဖီကရၢ်အချ့, အဒိဒ်အမုၢ်သီလုဉ်ဒီးကဘီယုအကလုာ်တဖဉ်တက့ၢ်.
- အိဉ်ဆၢထၢဉ်အလီၤလီၤ ဖဲတၢ်လီၤတတီၤယိအပူၤန့ဉ်တက့ၢ်, တဲသကိးဒီးသံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်ဘဉ်ယးဒီးတၢ်လၢနထံဉ်ဟူးဝးလၢတၢ်ကပိဉ်ကဖၤ န်အမုၢ် ထီဉ်ယုလၢတၢ်ဒီခိဉ်, သုဉ်လုဉ်အုလီၤတၢ်လၢဟီဉ်ခိဉ်ဖီခိဉ်, ထီဉ်ယုဒီးပုၤဟးသီဉ်အကလုာ်တဖဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.

တၢ်လီၤကွဲၤပျီတၢ်ပီးတၢ်လီၤ

- ထီဉ်ဝးသးလၢစုဉ်! တဲဘဉ်ယးဒီးတၢ်မနုၤမၤဟူးဝးစုဉ်လဲဉ်န့ဉ်တက့ၢ်, ဟံၤဖျါထီဉ်ကထီဉ်ဝးထီထီဉ်စုဉ်လဲဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.
- ထီဉ်တလုဉ်လီၤနသးဒီးတဲသကိးဘဉ်ယးဒီးနပတုဉ်ထီဉ်တလုဉ်လီၤသးဖဲကျဲတတ်သုဒ်လဲဉ်ဒီး ဘဉ်မနုၤအယိလဲဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.
- ထီဉ်တလုဉ်လီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖဉ်တက့ၢ်, တဲသကိးဘဉ်ယးဒီးကမၤချ့ထီဉ် မုတမုၢ် မၤကဒုလီၤအိၤဒဲလဲဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.

တၢ်အူထီၣ်ထံစံၣ်ပိလိ

- အူထီၣ်ထံစံၣ်ပိလိတဖၣ်ဒီးမၤန့ၣ်ကွဲးစးမၤကွၢ်ဒီးဖိၣ်လိာ်ကွဲးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်ဒ်အမၤမၤတၢ်မၤန့ၣ်မၤထီၣ်ထံစံၣ်ပိလိတဖၣ်လဲၣ်.ဒီးမၤတၢ်မၤန့ၣ်မၤဟီၢ်ဖးထံစံၣ်ပိလိတဖၣ်လဲၣ်.ကွၢ်ထံစံၣ်ပိလိအိၣ်တူၢ်လၢကလံၤကျါန့ၢ်ထဲလဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤန့ၣ်မၤကဲထီၣ်ထံစံၣ်ပိလိဒီးအစု ခိဖျိတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကွၢ်ဆဲးဆဲးဖိခိဖျိ အဝဲသ့ၣ်အစုမၤဒိၣ်ဒီးစုယုၣ်ဒီးအူခိဖျိကွၢ်အမိန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်မၤလၢကတၢၢ်မၤဝဲ

ကမၤကဲထီၣ်အသထံစံၣ်ပိလိဒ်လဲၣ်

ထၢန့ၣ်လီၤ တၢ်သ့ကဆိလီၤခီထံ 600ml ဒီး ကလံစရံ (glycerin) 25ml သ့ တၢ်အကြိၣ်တလံးထၢၣ်အပူၤဒီးမၤပျဲဒီးထံတက့ၢ်.မၤန့ၣ်မၤစူးကါတၢ်မၤကဆိထံပီၤဘိလၢ ၁ကမၤကဲထီၣ်နီၣ်ကုဖိလၢအိၣ်ဒီးအကဝီၤဖဲအခိၣ်ထိးန့ၣ်တက့ၢ်.မၤန့ၣ်မၤဘျုးလီၤနီၣ်ကုဖိလၢထံစံၣ်ပိလိဃါဃုၣ်တဖၣ်အပူၤဒီးအူခိဖျိကွၢ်အမိန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲမတၢ်လုာ်ထံအဆၢကတီၢ်

- ထၢန့ၣ်လိာ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအကလုာ်ကလုာ်ဆူတၢ်လုာ်ထံတရၢ်အပူၤယုာ်ဒီးန့ၣ်တက့ၢ်. မၤန့ၣ်ကွၢ်မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ထီၣ်ဖိ မ့တမ့ၢ် လိာ်ဘျၢမၤန့ၣ်တက့ၢ်.မၤအဝဲသ့ၣ်တယၢ်ကွၢ်မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ် တၢ်မနုၤကမၤအသးတချုးလၢအဝဲသ့ၣ်မၤန့ၣ်တက့ၢ်.သံကွၢ်ဘၣ်မနုၤအယိတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ် ထီၣ်ဖိဒီးအကတဖၣ်လိာ်ဘျၢလဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.တဲသကိးဘၣ်ယးကျဲလၢတၢ်ကမၤလိာ်ဘျၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢထီၣ် ဖိတဖၣ်, ဒီးတၢ်ကမၤထီၣ်ဖိတၢ်ဖိတၢ်လံၤလိာ်ဘျၢတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤန့ၣ်မၤပျဲတၢ်ဖိတၢ်လံၤလိာ်ဆိတဖၣ်ဒီးထံဝံဒီးမၤလိာ်ဟံအိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.စူးကၢတၢ်ပျဲခိၣ် ပလိလၢအကဆိတဖၣ်လၢကဆဲးဖျိးထံအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.စံာ်တၢ်ပလိမဲအဆိၣ်ကလိဒီးပျဲအခါ ဒီးတဲသကိးဘၣ်ယးဒီးအဝဲသ့ၣ်ပလၢဘၣ်ဝဲလဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.စံာ်တၢ်ပလိလၢထံအဖိလၢဒီးထံအဖိခိၣ် လၢကထံၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤမၤအသးလဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

သံကွၢ် တၢ်သံကွၢ်ဘၣ်ယးဒီးမ့ၢ်တၢ်မနုၤ
ကမၤအသးဖဲတၢ်သုးကွၢ်တၢ်လုာ်ထံအနီၣ်
ဆိုးအခါလဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဆိကမိန်ကဒါကွ၊ မဇ္ဈလီ၊ ဘှိဒီး စူးကါကဒါကွဒီးစူးကါကဒါကွ

ဆိကမိန်ကဒါကွ

- လာနကနိန်ဆုနမိဆုကွအလီနန၊ လဲဟးလးမိန်တကွ၊
နမုအိန်ယံလးကွနန၊ နိန်ဆုဒီးသိလုဒီးကွတတ်ဒီးတံဒုနစာအိန်တုနန
လဲဟးဒီးမိန်တကွ၊
- ဟုဂ်ဂ်ဟုဂ်ဘါနမိလးကဆိကမိန်ဘုယးဒီးကွလးအဝဲသုဒ်စူးကါအဝဲသုဒ်နဆာ
မိန်ယာတဖုဒီးပုကနနတကွ၊ ဟုဂ်ကွတံဒ်အမုတကွတံတံတံတံတံတံတံ
တံတံအပုဒီးစတံအိဖဲလဲလီကွဝဲအလီခနနတကွ၊

မဇ္ဈလီ

- မဇ္ဈလီ လီမုဒ်ဆုခိဖျိမနမိမပံကွတံပီးတံလီဒီးတံကပီတဖုဖဲတံဒုနဖဲ
တံတစူးကါတံသုဂ်တဖုအခါနနတကွ၊ ဆဲလီမံတပုလီဒ်တံမသုဂ်နိန်ထီဂ်
အသီးနနတကွ၊
- မနမိကးတံကွတံ ဖဲအထူးကဆီ အဝဲသုဒ် အမဲအခါနနတကွ၊
- ဒုးနဲနနမိဒီးကံသဝံ၊ ထံ၊ ဒီးအိန်လဲးတြးမံထာဂ်တဖုဒ်သီးအဝဲသုဂ်
ကနာဟ်တံထီဂ်ဒုးဟ်လဲ/မုဒ်ဆုလဲ/ထံလဲတဖုဒ်လဲဂ်နနတကွ၊
- ထာနုဂ်လီထံစဲတဖုလဲတံလုထံလီအပုဖဲနမိလုထံဒီးထီဂ်ဒုးတံဒု
နုဂ်ထံနုထံလဲဂ်နနတကွ၊

ဘှိဒီးစူးကါကဒါကွ

- ဒုးနဲနနမိဒီး “တံဘှိဒီးစူးကါကဒါကွ” တံပနိန်တကွ၊
တံသကီးဘုယးဒီးတံအံအရဒိန်လဲတံကဘှိဒီးစူးကါကဒါကွအဂီထံလဲဂ်နနတကွ၊
- တံပိဂ်သကီးတံပီးတံလီအကလုလဲတံနီဖးလီတဖု
လဲတံဘှိဒီးစူးကါကဒါကွအံသုဒီးတုသတဖုနနတကွ၊

စူးကါကဒါကွ

- စူးကါကဒါကွဖူးစတံစးခိကွတဖု၊ တံဒါတဖု၊ ခးကွတဖု၊ စးခိ
ဘိဂ်တံတဖုဒီးရံးဘုဂ်တဖုလဲလဲလဲဒီးတံစုသုတံဟူးတံဂဲတဖုအ
ဂီနနတကွ၊ ပံကီးယံဆုနုသုတဖု၊ တံခဲဂ်လဲဂ်တဖုဒီးစာဘိတဖု
လဲမဲထံကလး မုတမု ဖူးစတံတံဒါတဖုအပုတကွ၊
- စူးကါကဒါကွခိဂ်ပံးအဒါတဖုလဲ ကဒုးအိန်ထီဂ်တံဂီဖဲအဟ်တဖုဒီးတံစုလီခိဂ်
ခိဂ်အဒါတဖုအဂီနနတကွ၊
- ဒုးနဲနနဖျါထီဂ်ကွလဲတံဟ်ဖျိထံသုဒီးစူးကါကဒါကွအံလဲဟ်အယာ၊ လဲတံ
ကပဲယုလီကလီကွတံအလီနနတကွ၊

တၢ်မၤလၢကတၢၢ်မၤ

တချုးနတၢ်ကွၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်တဖၣ်ဆူတယၣ်
အအပူၤန့ၣ်, တံသကိးဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မၤတၢ်ဖိတၢ်
လံာ်တခါစုၣ်စုၣ်အံၤလဲၣ်ဒီးသံကွၢ်နဖိလၢကယု
ကွၢ်တၢ်ဘျီဒီးစူးကါကဒါကတၢ်ပနီၣ်န့ၣ်တ
က့ၢ်.နီၤဖးလီၤတၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢတၢ်ဘျီဒီးစူးကါက
ဒါကတၢ်အီၤသ့တဖၣ်တပူၤဃိဒီးပၢ်အီၤလၢတၢ်ဘျီဒီး
စူးကါကဒါကတၢ်သ့တၢ်အအပူၤတက့ၢ်.

ISBN 978-0-7307-4608-9

9 780730 746089 >

© Department of Education, Western Australia 2017

